

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja

Druk nr 2357
Warszawa, 22 maja 2024 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Janusza Kowalskiego.

(-) Waldemar Buda; (-) Dominika Chorościńska; (-) Krzysztof Cieciora; (-) Zbigniew Dolata; (-) Anna Gembicka; (-) Robert Gontarz; (-) Mariusz Gosek; (-) Kazimierz Gwiazdowski; (-) Marek Jakubiak; (-) Norbert Jakub Kaczmarczyk; (-) Jan Kanthak; (-) Fryderyk Sylwester Kapinos; (-) Janusz Kowalski; (-) Mariusz Krystian; (-) Grzegorz Lorek; (-) Dariusz Matecki; (-) Marcin Porzucek; (-) Jarosław Sachajko; (-) Agnieszka Ścigaj; (-) Andrzej Śliwka; (-) Piotr Uruski; (-) Marcin Wachoł; (-) Patryk Wicher.

U S T A W A

z dnia ...

o zmianie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych

Art. 1. W ustawie z dnia z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1980, z późn. zm.) w rozdziale 2 po art. 15d dodaje się art. 15e w brzmieniu:

„**Art. 15e.** 1. W oznakowaniu środków spożywczych, które zawierają nową żywność w rozumieniu art. 3 ust. 2 lit. a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2283 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie nowej żywności, zmieniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 oraz uchylającego rozporządzenie (WE) nr 258/97 Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie Komisji (WE) nr 1852/2001 (Dz. Urz. UE L 327 z 11.12.2015, str. 1, z późn. zm.4)) z owoadów, podaje się, w pobliżu wykazu składników, znak graficzny zgodnie ze wzorem określonym w załączniku do ustawy.

2. Znak graficzny umieszcza się na białym polu, w sposób czytelny, zgodny z art. 13 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011.”.

Art. 2. Środki spożywcze oznakowane niezgodnie z art. 15e ustawy zmienianej w art. 1 mogą być wprowadzane do obrotu przez 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszych przepisów oraz pozostawać w obrocie przez 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszych przepisów.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Załącznik do ustawy:

WZÓR ZNAKU GRAFICZNEGO

Uzasadnienie

Celem nowelizacji ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych jest zapewnienie jednolitej, graficznej informacji krajowym konsumentom na temat obecności w środkach spożywczych nowej żywności, w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2283 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie nowej żywności, zmieniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 oraz uchylającego rozporządzenie (WE) nr 258/97 Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie Komisji (WE) nr 1852/2001 (Dz. Urz. UE L 327 z 11.12.2015, str. 1—22 ze zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem (UE) nr 2015/2283 w sprawie nowej żywności”, z owadów. Będzie to zrealizowane poprzez wprowadzany tym projektem obowiązek podawania w oznakowaniu środka spożywczego znaku graficznego, którego wzór zostanie wskazany w załączniku do projektowanej ustawy. Ww. rozporządzenie (UE) nr 2015/2283 w sprawie nowej żywności stanowi, że nowa żywność może być wprowadzana na rynek w Unii, pod warunkiem, że wydano na nią zezwolenie i została ona wpisana do unijnego wykazu. Na podstawie art. 8 rozporządzenia (UE) nr 2015/2283 w sprawie nowej żywności, w rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 2017/2470 z dnia 20 grudnia 2017 r. ustanawiającym unijny wykaz nowej żywności zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2015/2283 w sprawie nowej żywności (Dz.U. L 351 z 30.12.2017, str. 72—201 ze zm.) ustanowiono unijny wykaz nowej żywności, która uzyskała zezwolenie. W tym unijnym wykazie ujęta jest także nowa żywność z owadów. Obecnie na mocy przepisów rozporządzenia (UE) nr 2015/2283 w sprawie nowej żywności i wydanych na jego podstawie rozporządzeń wykonawczych Komisji, dopuszczono jako nową żywność (jako taką lub jako składnik innej żywności) surowce pochodzące z następujących owadów:

- *Tenebrio molitor* (mącznika młynarka),
- *Locusta migratoria* (szarańczy wędrowniej),
- *Alphitobius diaperinus* (pleśniakowca lśniącego),
- *Acheta domesticus* (świerszcza domowego).

Także inne owady oraz otrzymane z nich surowce w przyszłości mogą zostać dopuszczone jako nowa żywność.

Każda żywność (w tym żywność zawierająca nową żywność z owadów w recepturze) podlega wymaganiom ogólnego prawa żywnościowego, w tym przepisom rozporządzeniem (UE) nr 1169/2011 w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany

rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylecia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektywy Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004 (Dz.U. L 304 z 22.11.2011, s. 18) zwanego dalej „rozporządzeniem (UE) nr 1169/2011 w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności”.

Wykaz składników to informacja obowiązkowa w oznakowaniu żywności opakowanej wedle przepisów art. 9 ust. 1 lit b rozporządzenia (UE) nr 1169/2011 w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności. Zasady podawania wykazu składników dla wszystkich środków spożywczych zostały ustalone w przepisach art. 18-20 ww. rozporządzenia (UE) nr 1169/2011 w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności. Unijne wymagania co do podawania informacji na temat żywności nieopakowanej określa art. 44 ww. rozporządzenia (UE) nr 1169/2011.

Przepisy art. 15e zmienianej ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych – zwanej dalej „ustawą”, rozszerzają zakres informacji przekazywanych w Polsce obowiązkowo w odniesieniu do żywności nieopakowanej – względem przepisów niniejszego rozporządzenia unijnego. Przepisy art. 15e ustawy wskazują, jakie informacje należy przekazać konsumentom w przypadku środków spożywczych oferowanych do sprzedaży konsumentowi finalnemu lub zakładom żywienia zbiorowego bez opakowania lub w przypadku pakowania środków spożywczych w pomieszczeniu sprzedaży na życzenie konsumenta finalnego lub ich pakowania do bezzwłocznej sprzedaży. Między innymi, wymagane jest podanie wykazu składników - zgodnie z art. 18-20 rozporządzenia nr 1169/2011, z uwzględnieniem informacji, o których mowa w art. 21 tego rozporządzenia. Informacje, te w tym wykaz składników środka spożywczego sprzedawanego luzem, zgodnie przepisami ustawy, podaje się w miejscu sprzedaży na wywieszce dotyczącej danego środka spożywczego lub w inny sposób, w miejscu dostępnym bezpośrednio konsumentowi finalnemu.

Wedle powyższego w Polsce zarówno dla żywności opakowanej, jak i sprzedawanej luzem, istnieje obowiązek informowania konsumenta o obecności nowej żywności z owadów, w nazwie oraz w wykazie składników środka spożywczego (do którego może być stosowana w wyznaczonej szczegółowymi przepisami unijnymi ilości) z jednoczesnym zamieszczeniem w pobliżu wykazu składników środka spożywczego - dodatkowego komunikatu dotyczącego potencjalnej alergenności tego składnika dla wybranych konsumentów.

Proponowane w projekcie przepisy stanowią więc jedynie graficzne rozszerzenie ww. wymagań informacyjnych przekazywanych w sposób słowny, które wynikają z przepisów unijnych i krajowych. Ich celem jest umożliwienie krajowym konsumentom szybkiej identyfikacji środków spożywczych, które zawierają w recepturze nową żywność z owadów w rozumieniu ww. rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2283 w sprawie nowej żywności.

Unijne przepisy prawne z zakresu nowej żywności, określają m.in. warunki stosowania składników będących nową żywnością z owadów w środkach spożywczych (maksymalny możliwy poziom składnika będącego nową żywnością z owadów w danej kategorii środków spożywczych) oraz dodatkowe szczególne wymogi dotyczące ich etykietowania jako nowej żywności w tym też obowiązku dodatkowego komunikowania w etykietowaniu w pobliżu wykazu składników środka spożywczego, o możliwości powodowania przez obecną w nich nową żywność z owadów, alergicznej reakcji u konsumentów, u których stwierdzono alergię na skorupiaki, mięczaki, produkty z nich uzyskane oraz na roztocza kurzu domowego. Ze względu na ten dodatkowy obowiązek informacyjny wprowadzony przepisami unijnymi z zakresu nowej żywności, wydaje się, że najbardziej adekwatna byłaby prezentacja znaku graficznego w pobliżu „wykazu składników”. Umieszczenie znaku graficznego w pobliżu wykazu składników pozwoli w spójny dla konsumenta sposób pozyskać informację o obecności w środku spożywczym nowej żywności z owadów.

Proponuje się, aby wzór znaku graficznego zawierał symboliczny rysunek przykładowego owada wraz z informacją słowną wskazującą na obecność w środku spożywczym owadów jadalnych będących nową żywnością. Dodatkowo wymóg przedstawienia znaku na białym polu oraz zgodnie z przepisami art. 13 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności regulującymi zasady prezentacji obowiązkowych informacji, w tym zastosowanej wielkości czcionki dla informacji pisemnych, będzie służyć zwiększeniu jego czytelności i odróżnienia od innych informacji prezentowanych na etykiecie.

Czytelność informacji podawanych na wywieszce w przypadku środków spożywczych nieopakowanych, np. sprzedawanych na wagę musi być zapewniona w sposób umożliwiający skorzystanie z tych informacji przez konsumenta przy podejmowaniu decyzji o zakupie danego środka spożywczego.

Zgodnie ze stwierdzeniem badacza społecznego i konsumenckiego z Uniwersytetu w Padwie Giovanni Sogari cytowanym przez portal foodfakty.pl w materiale pt. „Jadalne owady: nauka

o ocenie nowej żywności” z dnia 19.01.2021 r.: „Istnieją powody poznawcze wynikające z naszych doświadczeń społecznych i kulturowych, tak zwany „czynnik fuj”, który sprawia, że myśl o jedzeniu owadów jest odstraszaająca dla wielu Europejczyków. Wraz z upływem czasu i ekspozycją takie nastawienie może się zmienić”.

Na polskim gruncie przeprowadzono szereg badań dotyczących stosunku polskich konsumentów do spożywania owadów. Badania przeprowadzone przez zespół psychologów z Polskiej Akademii Nauk i Uniwersytetu Warszawskiego i przedstawione w czasopiśmie *Nutrients* 2020, 12(9), 2498 w artykule: „The Effect of Labelling and Visual Properties on the Acceptance of Food Containing Insects” autorstwa Klaudii Modlińskiej, Dominiki Adamczyk, Katarzyny Goncikowskiej, Dominiki Maison i Wojciecha Pisuli, potwierdzają, że przekonywanie konsumentów do spożywania owadów, polegające na przywoływaniu racjonalnych argumentów podkreślających korzyści płynące z produkcji i konsumpcji (odżywcze, prośrodowiskowe), są raczej mało skuteczną metodą.

Konsumentami rządzą tu bowiem pierwotne i ewolucyjnie silniejsze emocje: wstręt i strach. W artykule autorstwa dr Agnieszki Szymeckiej – Wesołowskiej z dnia 11 maja 2022 r. pt. „Jadalne owady: czy konsumenci są na nie gotowi?” wyjaśniono, że dla Azjatów zjedzenie świerszcza jest normalnością, dla Europejczyka już niekoniecznie, zważywszy, że insekty jako takie mogą budzić skojarzenia z brudem i odpadami, a więc z czymś odrażającym. Polscy badacze przeprowadzili badania ankietowe i degustacyjne mające na celu zbadanie wiedzy, zachowań i postaw polskiej społeczności odnośnie owadów jadalnych oraz zrozumienia głównych czynników wpływających na konsumpcję owadów jadalnych (A. Orkusz, W. Wolańska, J. Harasym, A. Piwowar, M. Kapelko. 2020 „Consumers’ attitudes facing entomophagy: Polish case perspectives”. *International Journal of Environmental - 8 Research and Public Health* 17: 2427-2432. DOI:10.3390/ijerph17072427.)

Wykazano, że wśród polskich studentów istnieje niska skłonność do przyjęcia owadów jako substytutu mięsa ze względu na bariery psychologiczne, takie jak neofobia i wstręt. Jednak chęć do jedzenia przetworzonej żywności zawierającej owady (chleb, herbatniki) jest znacznie wyższa niż w przypadku nieprzetworzonych całych owadów. Jak stwierdzono w innym z badań (R. Gałęcki, Ł. Zielonka, M. Zasepa, J. Gołębiowska, T. Bakula. 2021. „Potential utilization of edible insects as an alternative source of protein in animal diets in Poland”. *Frontiers in Sustainable Food Systems* 5: 1-8. DOI: 10.3389/fsufs.2021.675796) entomofagia (jedzenie owadów) to nowa i kontrowersyjna koncepcja dla polskich konsumentów, ale w przyszłości może stanowić realne rozwiązanie w zakresie wyżywienia rosnącej populacji świata.

Według ww. badań i dostępnych publikacji, Polacy w większości nie są zwolennikami jedzenia owadów, a co za tym idzie mogą oczekiwać dodatkowej informacji w oznakowaniu, która pozwoli im na szybkie rozpoznanie produktów zawierających nową żywność z owadów przed podjęciem decyzji o zakupie.

Przedsiębiorcy chcąc zachęcić konsumentów do nowej żywności wykorzystują i będą wykorzystywali owady jako składniki produktów powszechnie spożywanych tj, kotlet, babeczka, zupa, pizza, a także w formie sproszkowanej przeznaczonej do produktów zbożowych, mięsnych, wyrobów piekarskich czy cukierniczych. Spowoduje to, że w wielu sytuacjach owady będą składnikami nieoczekiwanymi. Dlatego też, biorąc pod uwagę, że obecnie owady są niekonwencjonalnym, innowacyjnym źródłem żywności, a ich konsumpcja traktowana jest jako nadzwyczajna, ważnym jest zapewnienie ochrony konsumentów przed wprowadzeniem w błąd i nabyciem żywności niezgodnej z ich preferencjami.

Rozszerzenie obowiązujących aktualnie wymagań prawnych z zakresu słownego przekazywania konsumentom informacji na temat żywności zawierającej nową żywność z owadów zostanie dokonane poprzez wprowadzenie jednolitej, graficznej informacji (wzór znaku określony w załączniku do projektu ustawy). Dzięki temu produkty zawierające nową żywność z owadów będą wyraźnie rozpoznawane przez konsumentów już na pierwszy rzut oka. Zapewni to konsumentom pomoc w szybkiej identyfikacji środków spożywczych, które zawierają w recepturze nową żywność z owadów w rozumieniu ww. rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2283 w sprawie nowej żywności.

Z wnioskiem o podjęcie działań w sprawie wprowadzenia obowiązku dodatkowego oznakowania produktów wytwarzanych z dodatkiem owadów zwróciła się Krajowa Rada Izb Rolniczych. Samorząd rolniczy wniósł o wprowadzenie jako obowiązującego przepisu, wymogu dodatkowego oznakowania żywności, w składzie której są obecne owady, na takiej zasadzie jak znakuje się substancje lub produkty powodujące alergie lub reakcje nietolerancji według przepisów rozporządzenia (UE) nr 1169/2011.

W szczególności wskazywano, że ponieważ sproszkowane owady można dodawać do wieloziarnistych chlebów i bułek, ciasteczek, herbatników, batonów zbożowych oraz przetworów mięsnych i zup, szerokie grono konsumentów może nie mieć świadomości o spożywaniu tego typu produktów. Ponieważ przepisy art. 21 rozporządzenia (UE) nr 1169/2011 dotyczące znakowania substancji lub produktów powodujących alergie lub reakcje nietolerancji są ograniczone wyłącznie do takich substancji lub produktów wymienionych w zał. II do tego rozporządzenia, nie mogą być zastosowane w przypadku podawania w wykazie

składników nowej żywności z owadów. Ponieważ jednak obowiązek dodatkowego komunikowania w etykietowaniu w pobliżu wykazu składników środka spożywczego, o możliwości powodowania przez obecną w nich nową żywność z owadów, alergicznej reakcji u konsumentów, u których stwierdzono alergię na skorupiaki, mięczaki, produkty z nich uzyskane oraz na roztocza kurzu domowego, wynika bezpośrednio z opinii przedkładanych przez EFSA co do bezpieczeństwa spożycia nowej żywności z owadów i prawa unijnego (rozporządzenia wykonawcze) w Polsce byłby on dodatkowo realizowany poprzez niniejszy znak graficzny, wskazujący konsumentom na obecność nowej żywności z owadów w środkach spożywczych.

Przedmiotowy projekt wychodzi naprzeciw zarówno oczekiwaniom konsumenckim, jak i samorządu rolniczego. Stanowi on rozszerzenie wymagań wynikających wprost z prawa unijnego co do obowiązku dodatkowego komunikowania w etykietowaniu w pobliżu wykazu składników środka spożywczego, o możliwości powodowania przez obecną w nich nową żywność z owadów, alergicznej reakcji u konsumentów, u których stwierdzono alergię na skorupiaki, mięczaki, produkty z nich uzyskane oraz na roztocza kurzu domowego. Na podobnej zasadzie graficzny sposób komunikowania o składnikach alergicznych Komisja Europejska dopuściła w przypadku win w rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2019/33 z dnia 17 października 2018 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 w odniesieniu do wniosków o objęcie ochroną nazw pochodzenia, oznaczeń geograficznych i określeń tradycyjnych w sektorze wina, procedury zgłaszania sprzeciwu, ograniczeń stosowania, zmian w specyfikacji produktu, unieważnienia ochrony oraz etykietowania i prezentacji (Dz. Urz. L 9 z 11.1.2019r. str. 2).

Załącznik do projektu określa wzór znaku graficznego, mając na względzie zapewnienie jednolitej formy prezentacji informacji, która będzie przekazywana za pośrednictwem tego znaku. W oznakowaniu środków spożywczych, które zawierają nową żywność z owadów będzie wprowadzony obowiązek, podania znaku graficznego zgodnie ze wzorem wskazanym w załączniku do projektu ustawy. Zgodność ma polegać na odwzorowaniu znaku w sposób wyraźny, identyczny i proporcjonalny ze wskazanym jego wzorem, przy jednoczesnym zachowaniu zasad przedstawiania obowiązkowych danych szczegółowych wynikających z przepisów artykułu 13 rozporządzenia (UE) nr 1169/2011 w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności.

W art. 2 projektu został wprowadzony przepis przejściowy, który umożliwia podmiotom możliwie najmniej uciążliwe dostosowanie się do proponowanych zmian. Przepis ten

przewiduje, że środki spożywcze, których oznakowanie nie jest zgodne z proponowaną zmianą mogą być wprowadzane do obrotu przez 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego projektu ustawy oraz pozostawać w obrocie przez 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego projektu ustawy.

Zgodnie z art. 3 projektu ustawy proponuje się, aby ustawa weszła w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Wejście w życie proponowanych zmian nie będzie miało wpływu na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Wejście w życie projektu ustawy nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.

Projektowane przepisy nie są sprzeczne z prawem Unii Europejskiej.

Warszawa, 5 czerwca 2024 r.

BEOS-WPEiM-1149/24

SEKRETARIAT 2-GY SZEFA KS
L.dz. DS. 1120.225.2024(2)
Data wpływu 6.06.2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Janusz Kowalski)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2022 r. poz. 990, ze zm.) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

W art. 1 projektu proponuje się znowelizowanie ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych¹, dalej jako „ustawa”. Zgodnie z proponowanym art. 15e ust. 1 ustawy w oznakowaniu środków spożywczych, które zawierają nową żywność w rozumieniu art. 3 ust. 2 lit. a rozporządzenia 2015/2283² z owadów, ma być podawany, w pobliżu wykazu składników, znak graficzny, zgodnie ze wzorem określonym w załączniku do ustawy. Znak ten ma być umieszczany na białym polu, w sposób czytelny, zgodny z art. 13 rozporządzenia 1169/2011³.

W art. 2 projektu znajduje się przepis przejściowy.

Projektowana ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 1980.

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2283 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie nowej żywności, zmieniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 258/97 Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie Komisji (WE) nr 1852/2001 (Dz. Urz. UE L 327 z 11.12.2015, s. 1, ze zm.).

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylecia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektyw Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004 (Dz. Urz. UE L 304 z 22.11.2011, s. 18, ze zm.).

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

Z uwagi na przedmiot projektu ustawy należy uwzględnić rozporządzenie 1169/2011 oraz rozporządzenie 2015/2283.

2.1. Zgodnie z art. 1 rozporządzenia 1169/2011 rozporządzenie to „stanowi podstawę zapewnienia wysokiego poziomu ochrony konsumentów w zakresie informacji na temat żywności, przy uwzględnieniu różnic percepcji ze strony konsumentów i ich potrzeb informacyjnych, z równoczesnym zapewnieniem płynnego funkcjonowania rynku wewnętrznego” (ust. 1), „określa ogólne zasady, wymogi i zakresy odpowiedzialności dotyczące informacji na temat żywności, a w szczególności etykietowania żywności [oraz] ustanawia środki gwarantujące konsumentom prawo do informacji oraz procedury przekazywania informacji na temat żywności, przy uwzględnieniu konieczności zapewnienia elastyczności wystarczającej do reagowania na przyszłe zmiany i nowe wymogi w zakresie informacji” (ust. 2), „stosuje się bez uszczerbku dla wymogów dotyczących etykietowania, przewidzianych w szczególnych przepisach unijnych mających zastosowanie do szczególnych środków spożywczych” (ust. 4).

Zgodnie z art. 2 ust. 2 lit. a rozporządzenia 1169/2011 „informacje na temat żywności” oznaczają informacje dotyczące danego środka spożywczego udostępniane konsumentowi finalnemu za pośrednictwem etykiety, innych materiałów towarzyszących lub innych środków, w tym nowoczesnych narzędzi technologicznych lub przekazu ustnego.

Zgodnie z art. 2 ust. 2 lit. i rozporządzenia 1169/2011 „etykieta” oznacza jakąkolwiek metkę, znak firmowy, znak handlowy, ilustrację lub inny opis pisany, drukowany, tłoczony, odbity lub w inny sposób naniesiony na opakowanie lub pojemnik z żywnością lub załączony do opakowania lub pojemnika z żywnością.

Zgodnie z art. 2 ust. 2 lit. j rozporządzenia 1169/2011 „etykietowanie” oznacza wszelkie napisy, dane szczegółowe, znaki handlowe, nazwy marek, ilustracje lub symbole odnoszące się do danego środka spożywczego i umieszczone na wszelkiego rodzaju opakowaniu, dokumencie, ulotce, etykiecie, opasce lub pierścieniu towarzyszącym takiej żywności lub odnoszącym się do niej.

Zgodnie z art. 6 rozporządzenia 1169/2011 każdemu środkowi spożywczemu przeznaczonemu do dostarczenia konsumentowi finalnemu lub do zakładów żywienia zbiorowego muszą towarzyszyć informacje na temat żywności zgodnie z tym rozporządzeniem.

Zgodnie z art. 13 ust. 1 rozporządzenia 1169/2011 bez uszczerbku dla przepisów krajowych przyjętych na mocy art. 44 ust. 2 obowiązkowe informacje na temat żywności muszą być umieszczone w widocznym miejscu w taki sposób, aby były dobrze widoczne, wyraźnie czytelne oraz, w stosownych przypadkach, nieusuwalne. Nie mogą być w żaden sposób ukryte, zasłonięte, pomniejszone ani przerwane jakimikolwiek innymi nadrukami, ilustracjami czy innym materiałem.

Art. 38 rozporządzenia 1169/2011 stanowi:

„1. W odniesieniu do kwestii harmonizowanych w szczególny sposób niniejszym rozporządzeniem państwa członkowskie nie mogą przyjmować ani

utrzymywać w mocy przepisów krajowych, chyba że zezwala na to prawo Unii. Przepisy krajowe nie mogą powodować utrudnień dla swobodnego przepływu towarów, w tym dyskryminacji środków spożywczych z innych państw członkowskich.

2. Bez uszczerbku dla art. 39 państwa członkowskie mogą przyjmować przepisy krajowe w odniesieniu do kwestii, które nie zostały zharmonizowane w szczególności sposobem niniejszym rozporządzeniem, pod warunkiem że nie zakazują one, nie utrudniają ani nie ograniczają swobodnego przepływu towarów, które są zgodne z niniejszym rozporządzeniem.”.

Art. 39 ust. 1 rozporządzenia 1169/2011 stanowi:

„1. Poza obowiązkowymi danymi szczegółowymi, o których mowa w art. 9 ust. 1 i w art. 10, państwa członkowskie mogą wymagać, zgodnie z procedurą określoną w art. 45, podawania dodatkowych obowiązkowych danych szczegółowych w odniesieniu do szczególnych rodzajów lub kategorii środków spożywczych, o ile jest to uzasadnione przynajmniej jednym z poniższych powodów: a) ochroną zdrowia publicznego; b) ochroną konsumentów; c) zapobieganiem nadużyciom; d) ochroną praw własności przemysłowej i handlowej, oznaczeń pochodzenia, zarejestrowanych nazw pochodzenia oraz zapobieganiem nieuczciwej konkurencji.”.

Art. 45 rozporządzenia 1169/2011 stanowi:

„1. W przypadku odesłania do niniejszego artykułu państwo członkowskie, które uznaje za konieczne przyjęcie nowego prawodawstwa dotyczącego informacji na temat żywności, zawiadamia wcześniej Komisję i inne państwa członkowskie o planowanych przepisach i podaje powody, które je uzasadniają.

2. Komisja zasięga opinii Stałego Komitetu ds. Łańcucha Żywnościowego i Zdrowia Zwierząt ustanowionego na mocy art. 58 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 178/2002, jeśli uzna, że taka opinia jest przydatna lub jeśli zażąda jej państwo członkowskie. W takim przypadku Komisja zapewnia przejrzystość tego procesu dla wszystkich zainteresowanych stron.

3. Państwo członkowskie, które uznaje za konieczne przyjęcie nowego prawodawstwa dotyczącego informacji na temat żywności, może przyjąć planowane przepisy po upływie trzech miesięcy od zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1, o ile nie otrzymało od Komisji negatywnej opinii.

4. W przypadku wydania negatywnej opinii przez Komisję przed upływem okresu, o którym mowa w ust. 3 niniejszego artykułu, Komisja wszczyna procedurę sprawdzającą, o której mowa w art. 48 ust. 2, w celu ustalenia, czy planowane przepisy mogą być wprowadzone w życie, w razie potrzeby z zastrzeżeniem stosownych zmian.

5. W odniesieniu do przepisów podlegających procedurze notyfikacji określonej w niniejszym artykule nie ma zastosowania dyrektywa 98/34/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 czerwca 1998 r. ustanawiająca procedurę udzielania informacji w zakresie norm i przepisów technicznych oraz

zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego⁴.”.

2.2. Zgodnie z art. 1 ust. 1 rozporządzenia 2015/2283 w rozporządzeniu tym ustanawia się przepisy dotyczące wprowadzania nowej żywności na rynek w Unii Europejskiej. Celem rozporządzenia 2015/2283 jest zapewnienie skutecznego funkcjonowania rynku wewnętrznego, przy jednoczesnym zagwarantowaniu wysokiego poziomu ochrony zdrowia ludzkiego i interesów konsumentów (art. 1 ust. 2).

Zgodnie z art. 3 ust. 2 lit. a rozporządzenia 2015/2283 „nowa żywność” oznacza żywność, której nie stosowano w znacznym stopniu w Unii do spożycia przez ludzi przed dniem 15 maja 1997 r., niezależnie od dat przystąpienia państw członkowskich do Unii, i która zalicza się do co najmniej jednej z kategorii wymienionych w tym przepisie.

Art. 6 rozporządzenia 2015/2283 stanowi: „1. Komisja ustanawia i aktualizuje unijny wykaz nowej żywności, w odniesieniu do której wydano zezwolenie na wprowadzenie na rynek w Unii zgodnie z art. 7, 8 i 9 (zwany dalej „unijnym wykazem”)⁵. 2. Jedynie taka nowa żywność, która uzyskała zezwolenie i jest wpisana do unijnego wykazu, może być wprowadzana na rynek w Unii jako taka lub stosowana w żywności lub na żywności zgodnie z warunkami stosowania i wymogami w zakresie etykietowania określonymi w tym wykazie.”.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 rozporządzenia 2015/2283 Komisja wydaje zezwolenie na nową żywność i uaktualnia unijny wykaz.

Zgodnie z art. 9 ust. 2 lit. c rozporządzenia 2015/2283 zezwolenie na nową żywność i aktualizacja unijnego wykazu obejmują dodanie, skreślenie lub zmianę specyfikacji, warunków stosowania, dodatkowych szczegółowych wymogów w zakresie etykietowania lub wymogów w zakresie monitorowania po wprowadzeniu na rynek, związanych z wpisaniem nowej żywności do unijnego wykazu.

Zgodnie z art. 9 ust. 3 lit. b rozporządzenia 2015/2283 wpis dotyczący nowej żywności w unijnym wykazie zawiera specyfikację nowej żywności oraz, w stosownym przypadku dodatkowe szczególne wymogi dotyczące etykietowania, które mają na celu poinformowanie konsumenta końcowego o szczególnych cechach lub właściwościach żywności, takich jak skład, wartość odżywcza lub skutki odżywcze i przeznaczenie żywności, które to cechy lub właściwości sprawiają, że nowa żywność nie jest już równoważna istniejącej

⁴ W obecnym stanie prawnym – dyrektywa (UE) 2015/1535 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 września 2015 r. ustanawiająca procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. Urz. UE L 241 z 17.9.2015, s. 1, ze zm.).

⁵ Zob. rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2017/2470 z dnia 20 grudnia 2017 r. ustanawiające unijny wykaz nowej żywności zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2283 w sprawie nowej żywności (Dz. Urz. UE L 351 z 30.12.2017, s. 72, ze zm.), dalej jako „rozporządzenie wykonawcze Komisji 2017/2470”.

żywności, lub też poinformowanie konsumenta końcowego o skutkach dla zdrowia określonych grup ludności.

3. Analiza przepisów projektu ustawy pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Projekt zakłada wprowadzenie, na mocy art. 15e ustawy, obowiązku polegającego na tym, że środki spożywcze zawierające nową żywność w rozumieniu art. 3 ust. 2 lit. a rozporządzenia 2015/2283 z owadów, miałyby być oznakowane znakiem graficznym, zgodnie ze wzorem określonym w załączniku do ustawy. Znak ten ma być umieszczany na białym polu, w sposób czytelny, zgodny z art. 13 rozporządzenia 1169/2011. W związku z tym projekt powinien zostać oceniony pod kątem zgodności z rozporządzeniem 1169/2011 oraz rozporządzeniem 2015/2283.

3.1. Jak stanowi art. 6 rozporządzenia 1169/2011, każdemu środkowi spożywczemu przeznaczonemu do dostarczenia konsumentowi finalnemu lub do zakładów żywienia zbiorowego muszą towarzyszyć informacje na temat żywności zgodnie z tym rozporządzeniem.

Z przepisów rozporządzenia 1169/2011, zwłaszcza dotyczących danych szczegółowych, których podanie jest obowiązkowe oraz etykietowania, wynika, że nie reguluje ono kwestii szczególnego oznaczania żywności zawierającej owady. Należy przy tym odnotować, że na podstawie art. 39 ust. 1 rozporządzenia 1169/2011 państwa członkowskie mogą wymagać poza obowiązkowymi danymi szczegółowymi, o których mowa w art. 9 ust. 1 i art. 10 tego rozporządzenia, dodatkowych obowiązkowych danych szczegółowych w odniesieniu do szczególnych rodzajów lub kategorii środków spożywczych, o ile jest to uzasadnione przynajmniej jednym z poniższych powodów: a) ochroną zdrowia publicznego; b) ochroną konsumentów; c) zapobieganiem nadużyciom; d) ochroną praw własności przemysłowej i handlowej, oznaczeń pochodzenia, zarejestrowanych nazw pochodzenia oraz zapobieganiem nieuczciwej konkurencji.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 rozporządzenia 1169/2011 obowiązkowe jest podanie danych szczegółowych obejmujących m.in. wykaz składników (lit. b); wszelkie składniki lub substancje pomocnicze w przetwórstwie wymienione w załączniku II lub uzyskane z substancji lub produktów wymienionych w załączniku II, powodujące alergie lub reakcje nietolerancji, użyte przy wytworzeniu lub przygotowywaniu żywności i nadal obecne w produkcie gotowym, nawet jeżeli ich forma uległa zmianie (lit. c); ilość określonych składników lub kategorii składników (lit. d). W art. 39 ust. 1 rozporządzenia 1169/2011 jest mowa o podawaniu „dodatkowych obowiązkowych danych szczegółowych w odniesieniu do szczególnych rodzajów lub kategorii środków spożywczych”, wobec czego nasuwa się pytanie, czy przewidziany w opiniowanym projekcie obowiązek oznakowania określonych środków

spożywczych zaproponowanym znakiem graficznym można uznać za podanie „danych szczegółowych” w rozumieniu przywołanego przepisu. Ponadto z art. 39 ust. 1 rozporządzenia 1169/2011 wynika, że dodatkowe obowiązkowe dane szczegółowe mogą być wymagane, o ile jest to uzasadnione przynajmniej jednym z wymienionych w tym przepisie powodów. W tym kontekście trzeba zauważyć, że w uzasadnieniu projektu ustawy wskazano, że ma on zapewnić konsumentom „pomoc w szybkiej identyfikacji środków spożywczych, które zawierają w recepturze nową żywność z owadów”, co można uznać za cel mieszczący się w pojęciu „ochrona konsumentów”, o którym jest mowa w art. 39 ust. 1 lit. b rozporządzenia 1169/2011.

Biorąc powyższe pod uwagę, można stwierdzić, że nie ma podstaw do stwierdzenia, że projekt jest niezgodny z rozporządzeniem 1169/2011, jednak ocena dopuszczalności wprowadzenia proponowanej regulacji wymaga przeprowadzenia szczególnej procedury notyfikacyjnej, która zostanie opisana poniżej.

3.2. W myśl art. 39 ust. 1 rozporządzenia 1169/2011 skorzystanie przez państwo członkowskie z możliwości wprowadzenia wymagania dotyczącego podawania dodatkowych obowiązkowych danych szczegółowych w odniesieniu do szczególnych rodzajów lub kategorii środków spożywczych musi nastąpić zgodnie z procedurą określoną w art. 45 rozporządzenia 1169/2011. Jak stanowi ust. 1 przywołanego artykułu, państwo członkowskie, które uznaje za konieczne przyjęcie nowego prawodawstwa dotyczącego informacji na temat żywności, zawiadamia wcześniej Komisję i inne państwa członkowskie o planowanych przepisach i podaje powody, które je uzasadniają. Państwo członkowskie, które uznaje za konieczne przyjęcie nowego prawodawstwa dotyczącego informacji na temat żywności, może przyjąć planowane przepisy po upływie trzech miesięcy od zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1, o ile nie otrzymało od Komisji negatywnej opinii (art. 45 ust. 3 rozporządzenia 1169/2011). W przypadku wydania negatywnej opinii przez Komisję przed upływem tego okresu Komisja wszczyna procedurę sprawdzającą, o której mowa w art. 48 ust. 2, w celu ustalenia, czy planowane przepisy mogą być wprowadzone w życie, w razie potrzeby z zastrzeżeniem stosownych zmian (art. 45 ust. 4 rozporządzenia 1169/2011). W odniesieniu do przepisów podlegających powyższej procedurze notyfikacji nie ma zastosowania dyrektywa (UE) 2015/1535 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 września 2015 r. ustanawiająca procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (art. 45 ust. 5 rozporządzenia 1169/2011).

W przepisach ustawowych nie wskazano wprost organu właściwego w sprawie notyfikacji, o której mowa w art. 45 rozporządzenia 1169/2011. Wobec tego można przyjąć, że notyfikacja Komisji Europejskiej w tym trybie odbywa się za pośrednictwem ministra właściwego do spraw gospodarki, który jest

koordynatorem krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (zob. art. 9 ust. 5 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej⁶ oraz § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych⁷).

3.3. Zgodnie z art. 1 ust. 4 rozporządzenia 1169/2011 stosuje się ono bez uszczerbku dla wymogów dotyczących etykietowania, przewidzianych w szczególnych przepisach unijnych mających zastosowanie do szczególnych środków spożywczych. Wobec tego oceniając zgodność projektu z prawem UE należy odnieść się także do rozporządzenia 2015/2283.

W projektowanym art. 15e ust. 1 ustawy posłużono się pojęciem „nowa żywność w rozumieniu art. 3 ust. 2 lit. a rozporządzenia 2015/2283”. Zgodnie z tym przepisem „nowa żywność” oznacza żywność, której nie stosowano w znacznym stopniu w Unii do spożycia przez ludzi przed dniem 15 maja 1997 r., niezależnie od dat przystąpienia państw członkowskich do Unii, i która zalicza się do co najmniej jednej z kategorii wymienionych w tym przepisie.

W myśl art. 6 rozporządzenia 2015/2283 Komisja ustanawia i aktualizuje unijny wykaz nowej żywności, w odniesieniu do której wydano zezwolenie na wprowadzenie na rynek w Unii zgodnie z art. 7, 8 i 9 (dalej: „unijny wykaz”) Jedyne taka nowa żywność, która uzyskała zezwolenie i jest wpisana do unijnego wykazu, może być wprowadzana na rynek w Unii jako taka lub stosowana w żywności lub na żywności zgodnie z warunkami stosowania i wymogami w zakresie etykietowania określonymi w tym wykazie (art. 6 ust. 2 rozporządzenia 2015/2283).

Zgodnie z art. 9 ust. 1 rozporządzenia 2015/2283 Komisja wydaje zezwolenie na nową żywność i uaktualnia unijny wykaz. Zezwolenie na nową żywność i aktualizacja unijnego wykazu obejmują dodanie, skreślenie lub zmianę specyfikacji, warunków stosowania, dodatkowych szczegółowych wymogów w zakresie etykietowania lub wymogów w zakresie monitorowania po wprowadzeniu na rynek, związanych z wpisaniem nowej żywności do unijnego wykazu (art. 9 ust. 2 lit. c rozporządzenia 2015/2283). Wpis dotyczący nowej żywności w unijnym wykazie zawiera specyfikację nowej żywności oraz, w stosownym przypadku dodatkowe szczególne wymogi dotyczące etykietowania, które mają na celu poinformowanie konsumenta końcowego o szczególnych cechach lub właściwościach żywności, takich jak skład, wartość odżywcza lub skutki odżywcze i przeznaczenie żywności, które to cechy lub

⁶ Dz. U. z 2022 r. poz. 2512, ze zm.

⁷ Dz. U. Nr 239, poz. 2039, ze zm. Przepisy § 1 tego rozporządzenia stanowią: „1. Krajowy system notyfikacji norm i aktów prawnych, zwany dalej „krajowym systemem”, obejmuje notyfikację norm oraz notyfikację aktów prawnych, umożliwiającą uczestnictwo Rzeczypospolitej Polskiej w procedurach wymiany informacji określonych w przepisach Wspólnoty Europejskiej. 2. W krajowym systemie uczestniczą: 1) koordynator krajowego systemu; 2) ministrowie; 3) Polski Komitet Normalizacyjny, zwany dalej „PKN”. 3. Koordynatorem krajowego systemu jest minister właściwy do spraw gospodarki.”.

właściwości sprawiają, że nowa żywność nie jest już równoważna istniejącej żywności, lub też poinformowanie konsumenta końcowego o skutkach dla zdrowia określonych grup ludności (art. 9 ust. 3 lit. b rozporządzenia 2015/2283).

Unijny wykaz został ustanowiony na mocy rozporządzenia wykonawczego Komisji 2017/2470. W wykazie tym znajduje się nowa żywność obejmująca owady (np. mrożoną, suszoną i sproszkowaną postać szarańczy wędrowniej). W odniesieniu do tej żywności nie przewidziano dodatkowych szczególnych wymogów dotyczących etykietowania, z wyjątkiem przypadków, w których dany składnik (np. proszek z *Acheta domestica* (świerszcza domowego)) może powodować reakcje alergiczne u konsumentów.

Wobec powyższego należy stwierdzić, że rozporządzenie 2015/2283 nie daje podstawy prawnej, niezależnej od rozporządzenia 1169/2011, do wprowadzenia regulacji proponowanych w projekcie ustawy.

4. Konkluzja

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych dotyczy kwestii objętych zakresem prawa Unii Europejskiej.

Projekt ustawy wymaga przeprowadzenia procedury notyfikacyjnej zgodnie z art. 45 rozporządzenia 1169/2011. Przyjęcie projektowanych przepisów jest dopuszczalne po upływie trzech miesięcy od zawiadomienia w tym trybie Komisji Europejskiej i państw członkowskich UE, o ile Komisja nie przekaze w tym terminie negatywnej opinii.

Autor:

Tomasz Jaroszyński
naczelnik wydziału
w Biurze Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:

Wicedyrektor Biura Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieślak

Warszawa, 5 czerwca 2024 r.

BEOS-WPEiM-1150/24

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

SECRETARIAT ZŁOY SZEFKA K3

L.dz. 35.110.225.2024

Data wpływu 6.06.2024

Opinia w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Janusz Kowalski) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

W art. 1 projektu proponuje się znowelizowanie ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych¹. Zgodnie z proponowanym art. 15e ust. 1 tej ustawy w oznakowaniu środków spożywczych, które zawierają nową żywność w rozumieniu art. 3 ust. 2 lit. a rozporządzenia 2015/2283² z owadów, ma być podawany, w pobliżu wykazu składników, znak graficzny, zgodnie ze wzorem określonym w załączniku do ustawy. Znak ten ma być umieszczany na białym polu, w sposób czytelny, zgodny z art. 13 rozporządzenia 1169/2011³.

W art. 2 projektu znajduje się przepis przejściowy.

Projektowana ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 1980.

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2283 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie nowej żywności, zmieniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 258/97 Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie Komisji (WE) nr 1852/2001 (Dz. Urz. UE L 327 z 11.12.2015, s. 1, ze zm.).

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylenia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektyw Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004 (Dz. Urz. UE L 304 z 22.11.2011, s. 18, ze zm.).

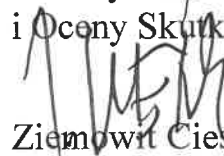
Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej** w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu.

Autor:

Tomasz Jaroszyński
naczelnik wydziału
w Biurze Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:

Wicedyrektor Biura Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieślak

Warszawa, 13 czerwca 2024 r.

BEOS-WP/WOSR-1151/24

Pan Minister
Dariusz Salamończyk
Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS

L.dz. 15.1700.77.2024

Data wpływu 14.06.2024

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU
L.dz. 815-WP.020.117-8.2024
Data wpływu 14.06.2024

Ocena skutków regulacji
zawartej w poselskim projekcie ustawy o zmianie ustawy o jakości handlowej
artykułów rolno-spożywczych
(przed nadaniem numeru druku)¹

I. Jaki problem jest rozwiązywany?

Projekt dotyczy udzielania informacji o składzie produktów spożywczych. W związku z wprowadzaniem na rynek nowych rodzajów środków spożywczych lub o innym niż dotychczas składzie istotna jest kwestia dysponowania przez kupujących adekwatną wiedzą o tych produktach przed podjęciem decyzji o ich zakupie. W związku z powyższym środki spożywcze są opatrywane etykietami zawierającymi szczegółowe informacje m.in. o ich składzie. Przedmiotem projektu jest zakres i sposób przekazywania informacji dotyczących składu szczególnej kategorii tych produktów, tzn. zawierających nową żywność w rozumieniu przepisów Unii Europejskiej, w szczególności żywność z owadów.

W obecnym stanie prawnym w prawie polskim istnieje obowiązek informowania o nowej żywności z owadów w nazwie oraz wykazie składników. Kwestie etykiet na opakowaniach z żywnością i wymaganych w nich informacji regulują przepisy rozporządzenia 1169/2011². Z kolei rozporządzenie 2015/2283³ ustanawia przepisy

¹ Projekt ustawy znajduje się w wykazie projektów wniesionych, którym nie został nadany jeszcze numer druku sejmowego. Numer w wykazie: SH-020-152/24. Przedstawiciel wnioskodawcy: pos. Janusz Kowalski.

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylenia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektyw Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004.

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2283 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie nowej żywności, zmieniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr

dotyczące wprowadzania nowej żywności na rynek w Unii Europejskiej. Celem rozporządzenia 2015/2283 jest zapewnienie skutecznego funkcjonowania rynku wewnętrznego, przy jednoczesnym zagwarantowaniu wysokiego poziomu ochrony zdrowia ludzkiego i interesów konsumentów. Komisja Europejska ustanawia i aktualizuje unijny wykaz nowej żywności, w odniesieniu do której wydano zezwolenie na wprowadzenie na rynek w Unii Europejskiej. Ponadto regulacje dotyczące oznakowania artykułu rolno-spożywczego zawiera ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych⁴ w zakresie dotyczącym informacji istotnych z punktu widzenia jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Wnioskodawcy projektu ustawy uznali, że te regulacje są niewystarczające i zaproponowali wprowadzenie graficznego rozszerzenia wymagań informacyjnych. Zgodnie z uzasadnieniem regulacja zaproponowana w projekcie ma na celu „pomoc w szybkiej identyfikacji środków spożywczych, które zawierają w recepturze nową żywność z owadów”.

II. Rekomendowane rozwiązanie (w tym planowane narzędzia interwencji) i oczekiwany efekt

W projekcie proponuje się dodanie w ustawie o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, w rozdziale 2 po art. 15d, art. 15e. W zaproponowanym ust. 1 tego artykułu wskazano, że w oznakowaniu środków spożywczych, które zawierają nową żywność z owadów w rozumieniu art. 3 ust. 2 lit. a rozporządzenia 2015/2283, ma być podawany, w pobliżu wykazu składników, znak graficzny, zgodnie ze wzorem określonym w załączniku do ustawy. Znak ten ma być umieszczany na białym polu, w sposób czytelny, zgodny z art. 13 rozporządzenia 1169/2011.

Zaproponowana zmiana poszerzałaby zakres podawanych informacji o składzie środków spożywczych poprzez wprowadzenie obowiązku umieszczenia na produkcie znaku graficznego jednoznacznie wskazującego na zawartość owadów w składzie nowej żywności. Miałoby to służyć lepszemu informowaniu konsumentów i umożliwieniu im uzyskania jasnych i jednoznacznych informacji o produktach spożywczych, które zawierają gatunki owadów dopuszczonych do wprowadzania do obrotu jako nowa żywność.

Należy podkreślić, że udzielanie adekwatnych informacji stanowi podstawę zapewnienia wysokiego poziomu ochrony konsumentów w zakresie informacji na

1169/2011 oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 258/97 Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie Komisji (WE) nr 1852/2001.

⁴ Dz. U. z 2023 r., poz. 1980.

temat żywności. Powinny być one kształtowane przy uwzględnieniu różnic percepcji ze strony konsumentów i ich potrzeb informacyjnych, jednak biorąc pod uwagę praktyczne aspekty funkcjonowania rynku. Umieszczenie na produkcie znaku graficznego jednoznacznie wskazuje na jego skład, co umożliwia szybko uzyskanie informacji w tym zakresie. W szerszym aspekcie należy uznać, że poprawia to poziom ochrony klienta przy podejmowaniu decyzji o zakupie produktu.

Projekt ustawy był przedmiotem analiz Biura Ekspertyz i Oceny Skutków Regulacji Kancelarii Sejmu dotyczących zgodności z prawem Unii Europejskiej⁵. W opinii wskazano, że nie ma podstaw do stwierdzenia, że projekt jest niezgodny z rozporządzeniem 1169/2011, jednak projekt ustawy wymaga przeprowadzenia procedury notyfikacyjnej zgodnie z art. 45 rozporządzenia 1169/2011. Omawiany projekt był także przedmiotem analizy BEOS w trybie art. 95a ust. 3 regulaminu Sejmu, w którym uznano, że poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu⁶.

III. Jak problem został rozwiązany w innych państwach, w szczególności państwach członkowskich OECD/UE?

Jak wskazano powyżej regulacje prawne dotyczące informacji na temat żywności udostępniane konsumentowi finalnemu za pośrednictwem etykiety podlegają procedurze notyfikacji Komisji Europejskiej. W bazie TRIS⁷ prowadzonej przez Komisję Europejską widnieje informacja o procedurze notyfikacyjnej wszczętej w tym zakresie tylko przez Rumunię, która notyfikowała w lutym 2023 r. chęć przyjęcia przepisów, zgodnie z którymi żywność zawierająca owady, dopuszczona do obrotu jako nowa żywność, byłaby sprzedawana na odrębnych, odpowiednio oznakowanych stoiskach. Składając wniosek o notyfikację rumuński rząd podkreślał, że większość obywateli Rumunii niechętnie spożywa produkty spożywcze, które są lub zawierają gatunki owadów. Jednocześnie podkreślał potrzebę precyzyjnych i jednoznacznych regulacji wymagających od podmiotów gospodarczych wskazania informacji o charakterze produktów spożywczych, biorąc pod uwagę, że jest to nowa żywność, z którą konsumenci nie są zaznajomieni.

⁵ *Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Janusz Kowalski)*, opinia z 5 czerwca 2024 r., BEOS-WPEiM-1149/24.

⁶ *Opinia w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Janusz Kowalski) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu*, opinia z 5 czerwca 2024 r., BEOS-WPEiM-1150/24.

⁷ Baza TRIS, <https://technical-regulation-information-system.ec.europa.eu/en/notification/23293>.

W dniu 18 grudnia 2023 r. Rumunia przyjęła ustawę nr 411 regulującą stosowanie niektórych rodzajów nowej żywności dopuszczonej do użycia w przygotowywaniu/produkcji środków spożywczych oraz etykietowanie i wprowadzanie do obrotu takich produktów w Rumunii⁸. Ustawa określa zasady przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, którą stanowią lub która zawiera gatunki owadów dopuszczonych do wprowadzania do obrotu jako nowa żywność zgodnie z rozporządzeniami wykonawczymi Komisji Europejskiej 2021/882⁹, 2021/1975¹⁰, 2023/5¹¹ i 2023/58¹², a mianowicie larwy mącznika młynarka, szarańczy wędrowniej, świerszcza domowego i larwy pleśniakowca lśniącego, a także inne gatunki owadów wymienione w unijnym wykazie nowej żywności w załączniku do rozporządzenia wykonawczego KE 2017/2470¹³, sprzedawanej zarówno na konwencjonalnych obszarach sprzedaży bezpośredniej, jak i za pomocą środków porozumiewania się na odległość, a także jako gotowe produkty spożywcze, gotowe posiłki oferowane do spożycia na miejscu lub dostarczane przez zakłady żywienia zbiorowego.

Zgodnie z ustawą żywność, którą stanowią lub która zawiera gatunki owadów dopuszczonych do wprowadzania do obrotu jako nowa żywność, musi być prezentowana w konwencjonalnych obszarach sprzedaży bezpośredniej na oddzielnym stoisku, odgraniczonym od stoisk zawierających klasyczne produkty żywnościowe.

⁸ LEGE nr. 411 din 18 decembrie 2023 privind reglementarea utilizării unor alimente noi autorizate în prepararea/producerea produselor alimentare, precum și a etichetării și comercializării acestor produse pe teritoriul României, <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliuDocument/277490>.

⁹ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2021/882 z dnia 1 czerwca 2021 r. zezwalające na wprowadzenie na rynek suszonych larw *Tenebrio molitor* jako nowej żywności zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2283 oraz zmieniające rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2017/2470 (Tekst mający znaczenie dla EOG), C/2021/3744, Dz. Urz. UE L 194 z 2.6.2021, p. 16–20.

¹⁰ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2021/1975 z dnia 12 listopada 2021 r. zezwalające na wprowadzenie na rynek mrożonej, suszonej i sproszkowanej postaci szarańczy wędrowniej (*Locusta migratoria*) jako nowej żywności zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2283 oraz zmieniające rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2017/2470 (Tekst mający znaczenie dla EOG), C/2021/7987, Dz. Urz. UE L 402 z 15.11.2021, p. 10–16.

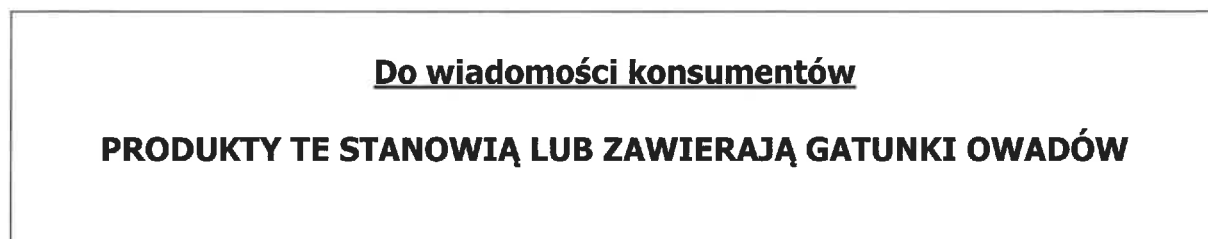
¹¹ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2023/5 z dnia 3 stycznia 2023 r. zezwalające na wprowadzanie na rynek częściowo odtłuszczonego proszku z *Acheta domestica* (świerszcza domowego) jako nowej żywności oraz zmieniające rozporządzenie wykonawcze (UE) 2017/2470 (Tekst mający znaczenie dla EOG), C/2023/6, Dz. Urz. UE L 2 z 4.1.2023, p. 9–14.

¹² Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2023/58 z dnia 5 stycznia 2023 r. zezwalające na wprowadzenie na rynek larw *Alphitobius diaperinus* (pleśniakowca lśniącego) w postaci mrożonej, pasty, suszonej i sproszkowanej jako nowej żywności oraz zmieniające rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2017/2470 (Tekst mający znaczenie dla EOG), C/2023/20, Dz. Urz. UE L 5 z 6.1.2023, p. 10–15.

¹³ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2017/2470 z dnia 20 grudnia 2017 r. ustanawiające unijny wykaz nowej żywności zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2283 w sprawie nowej żywności (Tekst mający znaczenie dla EOG.), C/2017/8878, Dz. Urz. UE L 351 z 30.12.2017, p. 72–201.

W celu właściwego informowania konsumentów i umożliwienia im uzyskania jasnych i wyczerpujących informacji o produktach spożywczych, które stanowią lub które zawierają gatunki owadów dopuszczonych do wprowadzania do obrotu jako nowa żywność, podmioty gospodarcze mają obowiązek umieszczenia w widocznym miejscu, obok wydzielonego stoiska informacji, że dane produkty spożywcze stanowią lub zawierają gatunki owadów.

Prezentacja przez podmiot gospodarczy wymaganych informacji ma mieć formę wspornika lub panelu, w kolorze kontrastującym z kolorem tła panelu, jednokolorowego, bez gradientu wypełnienia, innych oznaczeń graficznych lub kolorowych, w sposób widoczny i jednoznaczny, w łatwej do odczytania formie, zgodnie z poniższym wzorem.

UWAGA: - Czcionka Times New Roman – rozmiar czcionki 20.

W przypadku sprzedaży takiej żywności za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość, informacje o składzie należy umieścić tak, aby informacje te były dostępne i możliwe do uzyskania przed realizacją zamówienia, na nośniku sprzedaży zdalnej, na etykiecie cenowej lub na opakowaniu transportowym oraz w materiałach reklamowych. W przypadku dostarczanych przez zakłady żywienia zbiorowego gotowych produktów spożywczych/posiłków, które stanowią lub które zawierają gatunki owadów dopuszczone do wprowadzania do obrotu jako nowa żywność, ustawa przewiduje umieszczanie informacji tak, by były one dostępne i możliwe do uzyskania bezpośrednio w miejscu sprzedaży/dostarczenia tych produktów/posiłków lub, w przypadku wprowadzania do obrotu za pomocą środków porozumiewania się na odległość, przed realizacją zamówienia. Informacje muszą być umieszczone w widocznym, łatwo dostępnym, czytelnym, nieusuwalnym miejscu i nie mogą być zasłonięte przez inne materiały pisemne lub fotograficzne, obok produktu, na panelu lub w menu. Jeśli gotowe produkty/posiłki dostarczane przez zakłady żywienia zbiorowego byłyby oferowane do sprzedaży w kilku różnych miejscach w obrębie tej samej placówki, informacje te są przedstawiane konsumentowi w każdym z tych miejsc.

Niezastosowanie się do przepisów stanowi wykroczenie i podlega karze grzywny w wysokości od 10 000 do 100 000 RON (od 2 000 do 20 000 EUR).

Stwierdzenie naruszeń i zastosowanie sankcji dokonują przedstawiciele Krajowego Urzędu Ochrony Konsumentów.

Z informacji dostępnych w bazie danych TRIS nie wynika jednoznacznie, w jaki sposób zakończyła się procedura notyfikacyjna.

IV. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Projektowane przepisy będą oddziaływać na:

- konsumentów,
- Inspekcję Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych i organy, z którymi współpracuje,
- producentów oraz importerów produktów spożywczych.

V. Informacje o zakresie, czasie trwania i wynikach konsultacji

Projekt ustawy nie był poddany konsultacjom społecznym. Zgodnie z informacjami z Systemu Informacyjnego Sejmu, w dniu 31 maja 2024 r. Marszałek Sejmu skierował projekt do konsultacji (KRRP, NRA, KIG, KRIR, KRKGW, KZRKiOR, NSZZ"Si"RI, ZZRS, FK, RMiSP, RDS i Lewiatan).

VI. Wpływ na sektor finansów publicznych

W uzasadnieniu do projektu zamieszczono informację o braku skutków finansowych wprowadzenia projektowanej regulacji. Wejście w życie zaproponowanych zmian w ustawie o zmianie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych nie powinno mieć wpływu na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

VII. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

Projekt zakłada wprowadzenie obowiązku zamieszczenia znaku graficznego informującego o obecności w środku spożywczym nowej żywności z owadów. Wkomponowanie oznaczenia pomiędzy pozostałe informacje zamieszczone na opakowaniu nie powinno powodować trudności, tym bardziej, że w projekcie nie zaproponowano konkretnych rozmiarów znaku – ma on jedynie być czytelny. Na dostosowanie się do nowych przepisów przewidziano 12 miesięcy, przez które żywność niezgodna z projektowanym art. 15 e zmienianej ustawy będzie mogła nadal pozostawać w obrocie. Zatem przedsiębiorcy będą mogli sprzedać już

wyprodukowaną żywność i nie poniosą strat związanych z koniecznością jej wycofania z obrotu.

Obecnie trudno jest przewidzieć wpływ konieczności zamieszczenia specjalnego oznaczenia na zainteresowanie produktami zawierającymi nową żywność z owadów, ze względu na krótki czas, jaki upłynął od momentu wejścia w życie przepisów unijnych regulujących tę materię. Najprawdopodobniej wyraźna informacja o zawartości tego składnika w produkcie spowoduje odstraszenie i przyciągnięcie podobnej liczby konsumentów. Jak wynika z uzasadnienia do projektu, Polacy w większości nie są zwolennikami jedzenia owadów i obecnie nie są skłonni do ich przyjęcia jako substytutu mięsa. W większym stopniu mogą zaakceptować obecność mączki z owadów np. w produktach piekarskich. W związku z tym przedsiębiorcy wprowadzający na rynek środki spożywcze z dodatkiem lub wyprodukowane z owadów muszą liczyć się z niewielkim, przynajmniej na początku, zainteresowaniem świadomych konsumentów. Obowiązek zamieszczenia znaku graficznego ostrzegającego o konkretnej zawartości może zadziałać odstręczająco na kupujących. Jednak jest to graficzne rozszerzenie wymagań informacyjnych wynikających z przepisów unijnych i krajowych obowiązkowo zamieszczonego na opakowaniu w formie opisu. Obecnie coraz więcej osób zapoznaje się ze składem kupowanej żywności, więc przedstawienie graficzne jednego, konkretnego składnika nie powinno w dłuższej perspektywie znacząco wpłynąć na popyt na takie produkty.

VIII. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

Projekt przewiduje wprowadzenie nowych obciążeń regulacyjnych, w szczególności obowiązków informacyjnych dla przedsiębiorców w postaci wymogu umieszczania na etykiecie znaku graficznego.

IX. Wpływ na rynek pracy

Wejście w życie projektu nie będzie miało bezpośredniego wpływu na rynek pracy.

X. Wpływ na pozostałe obszary

Na opakowaniach żywności, poza niezbędnymi, określonymi w przepisach oraz nieobowiązkowymi danymi, producenci zamieszczają szereg piktogramów, zdjęć i tym podobnych informacji, które mają ułatwić wybór konsumentowi oraz pozwolić wpłynąć na zakup tego właśnie produktu. Wśród różnego rodzaju grafik powszechne są te,

które ilustrują pochodzenie i skład produktu, np. wizerunek kury zamieszczony na opakowaniu zawierającym kurze mięso, czy wizerunek owcy na kartonie mleka owczego. Informacje graficzne zamieszczone na produktach żywnościowych często ułatwiają konsumentom wybór i przyspieszają zakupy. Mogą również ostrzegać osoby z alergiami o obecności alergenów, czy zniechęcić do zakupu żywności o niepożądanym składzie. Wprowadzenie obowiązku specjalnego oznaczenia środków spożywczych zawierających nową żywność z owadów pozwoli konsumentom na szybką identyfikację takich produktów i świadomą decyzję o zakupie.

XI. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Projektowana ustawa ma wejść w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

XII. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Projekt nie przewiduje przeprowadzenia ewaluacji.

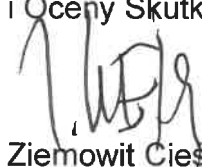
Autorzy:

Magdalena Szczepańska (pkt I, II, V, VIII, XI, XII)
ekspert ds. legislacji
w Biurze Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

dr Dorota Ogryczak (pkt IV, VI, VII, IX, X)
specjalista ds. systemu gospodarczego
w Biurze Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Kaja Krawczyk (pkt III)
specjalista w Wydziale Oceny Skutków Regulacji
w Biurze Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:
Wicedyrektor Biura Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieślak

KRAJOWA RADA IZB ROLNICZYCH

Adres do korespondencji:

Parzniew, ul. Przyszłości 5, 05-804 Pruszków tel. 881 939 421

e-mail: sekretariat@krir.pl www.krir.pl

KRIR/MR/413 /2024

Warszawa, 24.06.2024 r.

Pan

Dariusz Salamończyk

Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze,

W odpowiedzi na pismo znak SPS-WP.020.155.5.2024 z 31 maja 2024 r. dotyczące zaopiniowania projektu ustawy o zmianie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych Zarząd Krajowej Rady Izb Rolniczych uprzejmie informuje, jak następuje.

Generalnie samorząd rolniczy opowiada się za żywnością tradycyjną. Jednak dopuszczenie żywności innej, w tym produkowanej z owadów, powinno być w sposób czytelny i widoczny oznakowane.

Zaproponowane w projekcie ustawy wprowadzenie znaku wydaje się, że pozwoli konsumentom na nabywanie produktów spożywczych zgodnie z preferencjami żywiościowymi oraz uniknąć produktów o działaniu alergicznym.

Zdaniem samorządu rolniczego należy zadbać, aby podobne znakowanie było wprowadzone przepisami unijnymi, aby zachować standardy jednolitego rynku i uniknąć pogorszenia sytuacji zarówno konsumentów jak i podmiotów krajowych względem podmiotów działających na innych rynkach krajów członkowskich.

Przedstawiając powyższe

Pozostaję z poważaniem

PREZES
KRAJOWEJ RADY IZB ROLNICZYCH

WIKTOR SZKULEWICZ

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L.dz. 53-102.020.155.5.2024

Data wpływu 24.06.2024